

S p r a w o z d a n i e

komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych składów publicznych w Krakowie i we Lwowie.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył w roku bieżącym Wysokiemu Sejmowi nader krótkie i zwięzłe sprawozdanie o publicznych składach; — a momentem głównym w tem sprawozdaniu jest dalsza akcyja Wydziału krajowego w sprawie wprowadzenia w życie działu towarowego w tych składach i wszelkie wiążące się z tem konsekwencye rozszerzenia składów w niedalekiej przyszłości.

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu przedłożył Wydział krajowy do Najwyższej sankcyi zobowiązania gwarancyjne, które z powodu wprowadzenia działu towarowego do składów krajowych, kraj na podstawie odnośnych ustaw był obowiązany na siebie przyjąć i uzyskał takową z dn. 7. Lipca 1894. — Na tej podstawie przystąpił Wydział krajowy do przerobienia i uzupełnienia regulaminów obu składów krajowych i nowy regulamin zastosowany do wprowadzić się mającego działu towarowego przedłożył pod datą 6. listopada 1894. c. k. Ministerstwu handlu z prośbą o rozszerzenie dotychczasowych koncesyi na dział towarowy, o zatwierdzenie powyższego regulaminu i uwolnienie przedsiębiorstwa Składów krajowych od składania kaucyi wymaganej ustawą z dnia 28. kwietnia 1889.

Do chwili przedłożenia ostatniego sprawozdania Wydziału krajowego załatwienie powyższego podania jeszcze nie nastąpiło. W związku naturalnym rozszerzenia składów na dział towarowy — stoi sprawa ewentualnego pomieszczenia tych towarów. Wydział krajowy zastosował się w tym względzie do uwag i życzeń komisji i chociaż bliższych dat obrotu towarowego w składach przedstawić nie mógł; zaslaniając się twierdzeniem, że dopiero praktyka „we własnych składach“ miarodajne podstawy tego obrotu wykazać będzie w możności, nie projektuje w roku bieżącym oprócz drobniejszych adaptacyi istniejących magazynów, żadnych nowych budowli w tym celu. Komisya gospodarstwa krajowego aprobeje w zupełności tę wstrzeźliwość Wydziału krajowego: tem więcej że w składzie krakowskim jest miejsce dostateczne na pomieszczenie tak zboża jak i towarów; w składzie lwowskim zaś, gdzie jak to Wydział krajowy w swem sprawozdaniu wspomina „skład zboża się nie opłaca“ znajdzie się dostateczne także miejsce w istniejącym magazynie do złożenia towarów. Na adaptacyą tego ostatniego t. j. przedzielenie magazynu preliminarzuje Wydział krajowy jako wydatek nadzwyczajny kwotę 500 zł. w preliminarzu składów na rok 1895., komisya mniema że wydatek ten jest słusznym.

Przy tej sposobności czyni komisya uwagę że w razie koniecznej w przyszłości potrzeby budowy nowego magazynu na towary we Lwowie; lub też wyboru jednego z trzech magazynów w Krakowie na skład towarów, należy wziąć na uwagę że niepraktycznym i kosztownym byłoby zarządzenie Wydziału krajowego dążące do tego, by w tych magazynach w których dotąd składowano zboże, a w których się znajdują różne kosztowne przyrządy i maszyny do czyszczenia, przewietrzania, wznoszenia i t. d. zboża, umieszczono w przyszłości towary, dla których wszystkie te urządzenia są zbędnymi, a które trzebaby z nowym trudem i kosztem znowu adoptować albo i nowe zakupywać dla magazynów zbożowych.

Preliminarze obu składów krajowych mieszczą się jak zwykle w ogólnym preliminarzu budżetu krajowego na r. 1895. i o cyfrach decydować będzie fachowa komisya budżetowa. Pozostaje jednak obowiązkiem komisji gospodarstwa krajowego zastanowić się nad motywami Wydziału krajowego do preliminowanych cyfr się odnoszącymi i poczynić swoje w tym kierunku uwagi.

Zaczynając od oszczędności stwierdza komisya z zadowoleniem, że kilkakrotne jej wskazówki w kierunku wprowadzenia możliwych zaoszczędzeń w zbyt wysokich jej zdaniem kosztach zarządu składami, osiągnęły pewien choć skromny rezultat, ujawniający się w zaoszczędzonej kwocie 2600 zł. Pochodzi ona ze zwinięcia posad buchalterów obu składów, a złączenia ich czynności z posadami Dyrektorów. Komisya gospodarstwa krajowego sądzi, że w przyszłości byłyby możliwymi dalsze jeszcze oszczędności, zwłaszcza w dziale wydatków na robociznę, a równocześnie już dzisiaj wyraża przekonanie, że wprowadzenie działu towarowego do obu składów krajowych nie pociągnie za sobą zwiększenia dość licznej już personelu urzędniczego.

Do preliminarzy obu składów na rok 1895. wstawia Wydział krajowy jako „cyfry próbne“ w dziale towarowym w dochodach po 4000 zł., w rozchodach po 2000 zł. Nie mogąc przypuścić aby te przypuszczalne cyfry które Wydział krajowy do preliminarzy wstawił nie opierały się bodaj także o przypuszczalne jakieś daty z obrotu możliwego towarów; wyraża komisya gospodarstwa krajowego żal, że wyrażone przez nią życzenie nie znalazło w sprawozdaniu Wydziału krajowego uwzględnienia, a mianowicie, że nie podane zostały chociażby przypuszczalne daty.

Jako dalszy wydatek obciążający preliminarz składu we Lwowie na rok 1895, figuruje nadzwyczajny kredyt w kwocie 7.200 złr. przez Wydział krajowy wstawiony na budowę piętrowego domu administracyjnego. Komisya gospodarstwa krajowego stwierdza, że zarządzenie to Wydziału krajowego nie leży z zapatrywaniem komisji w jej przeszłorocznym sprawozdaniu wyrażonem, z okazji omawiania potrzeby przeniesienia biur Dyrekcji w inne miejsce. Komisya wyraziła wówczas zdanie, iż pragnęłaby jedynie, aby w sposób najoszczędniejszy Wydział krajowy powyższe trudności usunąć się starał; nie reflektując jednak już w najbliższej przyszłości na budowę osobnego domu dla urzędników składu lwowskiego. Twierdząc to sądziła komisya, że przecież da się obejść potrzebę stawiania własnego domu, przez znalezienie w pobliżu składów jakichś ubikacji, które za niezbyt wysokim czynszem wynajęte, potrzebie odpowiedzieć by zdołały. Komisya i obecnie zdania swęgo nie zmienia i przy niem stanowczo obstaje.

W uwzględnieniu życzenia przez komisję w sprawozdaniu przeszłorocznym wyrażonego; podaje Wydział krajowy do wiadomości Sejmu maksimum dotacyi kasowej dla każdego składu wyznaczonej, jakoteż kwoty rzeczywiście przez sklady podniesione.

Z zestawienia tego wynika, że dla składu lwowskiego wyznaczoną została dotacya w kwocie 5.000 zł.; z której skład wprawdzie korzystał z chwilą jednak zamknięcia rachunków, lokacya składu przenosi przyznaną dotacyę o kwotę 2.750 złr. 89 ct. Dla składu krakowskiego wyznaczono kredyt w wysokości 35.000 złr., z którego w znacznej części korzystał i z chwilą zamknięcia rachunków pozostał dłużnym funduszowi krajowemu kwotę 11,645 złr. 67 ct.

W zeszłorocznem sprawozdaniu swoim podał Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że czyni starania w sprawie uzyskania różnych ułatwień transportowych dla towarów przez krajowe składki przechodzących. W sprawie powyższej odbyła się konferencja z Dyrekcją ruchu kolei państwowych, na której poruszone zostały owe dwie dla składów nie małej wagi sprawy: a mianowicie życzenie, przez Dyrekcję ruchu przychylnie poparte, aby towary nadawane w specjalnej relacji a przechodzące przez skład krajowy, nie traciły prawa do refakcji, oraz aby prawo reekspedycji ograniczono tylko do składów publicznych. Reskryptem c. k. Ministerstwa handlu z 13. kwietnia 1894, nadeszła niestety odmowna odpowiedź w kierunku przyznania krajowym składom nadzwyczajnych ulg taryfowych, tudzież odmówiono odjęcie składom prywatnym prawa reekspedycji. Uwzględnionem zostało jedynie życzenie, aby towary nadawane w specjalnej relacji przechodzące przez składki, nie traciły prawa do refakcji.

Sprawę decentralizacji składów poruszyła komisja gospodarstwa krajowego swem sprawozdaniem z r. 1893, wychodząc z założenia, że jeżeli chodzi o rzeczywistą korzyść bezpośrednich producentów, usuwających się prawie zupełnie od składania swych produktów w obu składach krajowych; należy pomyśleć o organizacji może odmiennej, która nie narażając funduszu krajowego na nowe znaczne wydatki, mogłaby temu anormalnemu położeniu rzeczy stanowczo kres położyć. Miano na myśli akcję, przeprowadzić się dającą jedynie w porozumieniu z Zarządkiem kolei państwowych, o ile by tenże był skłonny składki zbożowe własnym kosztem na ważniejszych stacjach kolejowych w kraju pozakładać. W sprawie tej udał się Wydział krajowy do Prezydenta kolei państwowych, pismem jeszcze dnia 19. grudnia 1893. wystosowanem; do tej chwili jednak odpowiedzi nie otrzymał. Komisja żywi nadzieję że Wydział krajowy do następnej sesji sejmowej o wiadomość w tej kwestyi postarać się nie omisszka.

Systemizację etatu osób i płac przy obydwu składach krajowych, odracza Wydział krajowy aż do chwili wprowadzenia w życie działu towarowego, komisja z tem postanowieniem Wydziału krajowego zupełnie się zgadza.

Obrót zboża i spirytusu oraz warantów za rok 1894. nie został przez Wydział krajowy z powodu nie skończonego jeszcze roku w chwili pisania sprawozdania zestawionym. Komisja wyraża życzenie, aby przyszłym sprawozdaniem zechciał Wydział krajowy objąć zestawienia całego obrotu zboża i spirytusu od początku istnienia składów krajowych.

Na podstawie powyższego sprawozdania komisja gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych wolnych składów publicznych dla zboża i spirytusu przyjmuje Sejm do wiadomości.

Lwów 19. stycznia 1895 roku.

Przewodniczący:

Polanowski w. r.

Sprawozdawca:

St. Stadnicki w. r.

